

Checklist LIECHTENSTEIN 2025

**Geannoteerde checklist
voor leden van de NVPVL
van alle officiële postzegel-
uitgiften van Liechtenstein die
in 2025 zijn verschenen**

**Digitale editie
2026**

Nieuwe uitgiften 2025

Deze brochure is niet in de handel en uitsluitend bedoeld voor leden van de NVPVL en belangstellenden. Alle officiële uitgiften van het vorstendom Liechtenstein in 2025 worden in deze brochure beschreven en afgebeeld. De informatie is gebaseerd op de in het verenigingstijdschrift "Liechtenstein" in 2025 opgenomen artikelen.

In verzamelaarskringen wordt veelal de Michel-catalogus gebruikt voor het verzamelgebied Liechtenstein. De nummering is exclusief copyright van het Schwaneberger Verlag. In de checklist worden alleen de Michelnummers voor de hele uitgifte genoemd om het verzamelen te vergemakkelijken. Voor de catalogus zelf met nauwkeurig per postzegel aangegeven catalogusnummers kunt u deel "Alpenländer" van de Michel-catalogus (laatste editie) gebruiken.

Digitale uitgave ten behoeve van de leden van de

**Nederlandse Vereniging van Postzegelverzamelaars van het Vorstendom Liechtenstein
2025**

Samengesteld door René de Winter

© 2025 Nederlandse Vereniging van Postzegelverzamelaars van het Vorstendom Liechtenstein

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Emissie 14 februari 2025

80e verjaardag vorst Hans-Adam II

Datum van uitgifte	14 februari 2025
Frankeerwaarde	CHF 3.10 Tekst CHF 4.30 Portret vorst Hans-Adam II
Zegelformaat	30 x 40 mm
Tanding	13¼ x 13
Velformaat	100 x 74 mm
Aantal zegels per vel	1 van elk
Oplage	17.000
Ontwerp	Michèle Steffen-Goop, Vaduz
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK + 2 Pantone, door Cartor Security Printing, Meacé la Loupe
Papier	Postzegelpapier FSC 110 g/m², gegomd
Maximumkaarten	MK 565

Vorst Hans-Adam II van Liechtenstein vierde op 14 februari 2025 zijn 80e verjaardag. Hij is de oudste zoon van vorst Franz-Josef II (1906-1989) en zijn vrouw vorstin Gina (1921-1989). Hij groeide op in Vaduz en bezocht aldaar de lagere school. Vervolgonderwijs genoot hij aan het Schottengymnasium in Wenen (1956-1960) en 1960-1965 aan het Lyceum Alpinum in Zuoz. In 1969 voltooide hij een studie bedrijfseconomie en staatshuishoudkunde aan de Hogeschool van St. Gallen. In 1984 belastte zijn vader hem met alle staatszaken. Na het overlijden van zijn vader trad hij op 13 november 1989 aan als 13e vorst van Liechtenstein. In 2004 droeg hij de dagelijkse werkzaamheden over aan zijn zoon erfprins Alois. Vorst Hans-Adam was van 1967 tot 2021 gehuwd met vorstin Marie Aglaë (1940-2021), met wie hij vier kinderen had, de prinsen Alois

(geb. 1968), Maximilian (geb. 1969), Constantin (1972-2023) en prinses Tatjana (geb. 1973).

Tegelijkertijd verscheen een bijzondere gelimiteerde uitgifte, op zijde gedrukt en individueel genummerd (oplage: 2500 stuks).

Emissie 3 maart 2025

Frankeerzegels: blaasinstrumenten

Datum van uitgifte	3 maart 2025
Frankeerwaarde	CHF 1.00 Andante CHF 1.20 Moderato CHF 1.90 Allegro CHF 2.50 Presto
Zegelformaat	32 x 38 mm
Tanding	12¾ x 12¾
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	20
Oplage	onbepaald
Ontwerp	Isabella Hutter, Diepoldsau
Druk	Offset in 4 kleuren CMYK, door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Primus Securapost FSC 180 g/m2, zelfklevend
Maximumkaarten	MK 566

De kleurrijk vormgegeven zegels tonen afbeeldingen van verschillende blaas- en slaginstrumenten, samen met een achtergrondkleur die vier populaire muziektermen probeert uit te drukken "Andante" (CHF 1.00), "Moderato" (CHF 1.20), "Allegro" (CHF 1.90) en "Presto" (CHF 2.50).

- 1 Tuba
- 2 Klarinet
- 3 Saxofoon
- 4 Tamboerijn

- 1 Hobo
- 2 Franse hoorn
- 3 Pauk
- 4 Piccolo

- 1 Trompet
- 2 Xylofoon
- 3 Snaredrum
- 4 Fagot

- 1 Trombone
- 2 Triangel
- 3 Dwarsfluit
- 4 Cymbaal
- 5 Fanfaretrommel

Met de achtergrondkleur van elke postzegel heeft de ontwerper Hutter geprobeerd de sfeer van een Italiaanse muziekterm uit te drukken.

Andante

Moderato

Allegro

Presto

80 jaar Liechtensteins Rode Kruis

Datum van uitgifte	3 maart 2025
Frankeerwaarden	CHF 1.20 Opvangen CHF 1.90 Beschermen
Zegelformaat	33,334 x 38,334 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	16
Oplage	21.600
Ontwerp	Eliane Schädler, Triesenberg
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK, door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier DSC 110 110 g/m², gegomd
Maximumkaarten	MK 567

Het Liechtensteinse Rode Kruis werd op 30 april 1945 opgericht door vorstin Gina van Liechtenstein. Meteen begon de opvang van vluchtelingen die samendromden aan de grenzen van het vorstendom. Na de oorlog concentreerde het LRK zich op activiteiten in het binnenland, maar breidde die in de loop der jaren ook uit naar noodhulp in het buitenland. Het LRK is lid van het Internationale Rode Kruis. Met de twee speciale zegels "Opvangen" (CHF 1.20) en "Beschermen" (CHF 1.90) wordt de aandacht gericht op de lange traditie van helpen in binnen- en buitenland.

Emissie 1 april 2025

Europa: archeologische vondsten

Datum van uitgifte	1 april 2025
Frankeerwaarde	CHF 1.90 Krijgers CHF 1.90 Hert
Zegelformaat	33,334 x 38,334 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	4 (2 van elk)
Oplage	22.000
Ontwerp	Armin Hoop, Ruggell
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK, door Gutenberg AG, Schaan

Papier Postzegelpapier FSC 110 gm², gegomd
Maximumkaarten MK 568

Voor 2025 heeft PostEuropa, de organisatie van postbedrijven in Europa (en enkele daarbuiten), gekozen voor het gezamenlijke thema "nationale archeologische vondsten". Liechtenstein heeft daarvoor twee postzegels in samenhang uitgegeven. Links is een hert te zien en rechts een drietal krijgers. Ze worden toegeschreven aan de drie thema's oorlog, vruchtbaarheid en dieren. De afgebeelde bronzen votiefbeeldjes zijn afkomstig van archeologische vondsten rondom de burcht Gutenberg in Balzers en dateren uit de Jonge IJzertijd (500-100 voor Christus).

Emissie 2 juni 2025

Kunst uit Liechtenstein

Datum van uitgifte	2 juni 2025
Frankeerwaarden	CHF 1.00 Bruno Kaufmann CHF 1.20 Gertrud Kohli
Zegelformaat	40 x 30 / 30 x 40 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	12
Oplage	Nog niet bekend
Ontwerp	Bruno Kaufmann, Balzers Gertrud Kohli, Ruggell
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK, door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier FSC 110 g/m², gegomd
Maximumkaarten	569

In het kader van de serie "Beeldende kunst uit Liechtenstein" staan de schijnwerpers in 2025 op twee 80-jarige kunstenaars: Bruno Kaufmann uit Balzers en Gertrud Kohli uit Ruggell. Op de postzegel van CHF 1.00 is het kunstwerk "Diaphan A4" van Bruno Kaufmann afgebeeld. Het is gemaakt met behulp van de Diaphan-techniek (diaphan betekent "doorschijnend") als digitale print op canvas. Centraal in Kaufmanns werk staat de creatieve benadering door middel van rationele plaatsing van vorm en kleur en het speels verkennen

van nieuwe tussenkleuren. Voor de kunstenaar is de computer het ideale hulpmiddel om ideeën te ontwikkelen en om door te dringen tot voor hem onbekende sferen, zoals hij zelf zegt. Het kunstwerk "Roos" van Gertrud Kohli op de postzegel van CHF 1.90 ontstond in 1994 als acrylschilderij (125 x 110 x 3 cm) op hout. De roos legt een dubbel accent volgens de beschrijving van de kunstenaar zelf: zij bloeit voor de mens als een existentiële ervaring, lichtgevend en met een betoverende geur in de tuin van het leven, maar ook als symbool van het leven, zij het met doornen. Tegelijkertijd is het een houtachtige plant, een sieraad die vruchten voortbrengt. De "roos" wordt zo de brug tussen de natuur en de waarnemer.

Datum van uitgifte	2 juni 2025
Frankeerwaarde	CHF 1.90 Hagenhaus, Nendeln
Zegelformaat	41,667 x 41,557 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	9
Oplage	Nog niet bekend
Ontwerp	Armin Hoop, Ruggell
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK, door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier FSC 110 g/m ² , gegomd
Maximumkaart	571

200 jaar Spoorwegen

Datum van uitgifte	2 juni 2025
Frankeerwaarden	CHF 1.90 Heenreis bij zonsopgang CHF 2.50 Terugreis bij zonsondergang
Zegelformaat	50 x 36,666 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	144 x 180 mm
Aantal zegels per vel	2 x 2 vabn elk (samenhangend)
Oplage	Nog niet bekend
Ontwerp	René Wolfinger, Balzers
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK, door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier FSC 110 g/m ² , gegomd
Maximumkaarten	570

De geschiedenis van het openbaar spoorverkeer begon in 1825 tussen de stadjes Stockton en Darlington (graafschap Durham) in Engeland. Op 27 september 1825 reed daar voor het eerst in de geschiedenis een stoomlocomotief met een topsnelheid van 24 km per uur door het Engelse landschap. De eerste rit telde 12 kolenwagons, 1 koets voor hoogwaardigheidsbekleders en 21 wagons waarop zitplaatsen waren gemonteerd. Er was plaats voor 300 mensen, maar de belangstelling was zo groot dat bijna het dubbele aantal aan boord ging en men zelfs boven op de kolen ging zitten. De 39 kilometer lange reis markeerde het begin van het moderne reizen per spoor en bracht een revolutie teweeg in de reis- en handelswereld. De postzegels "Heenreis bij zonsopgang" (waarde CHF 1.90) en "Terugreis bij zonsondergang" (waarde CHF 2.50) herdenken deze historische gebeurtenis, waarvan meer dan 10.000 mensen destijds getuigen waren.

SEPAC - Architectuur

De SEPAC-uitgifte 2025 is gewijd aan het thema "Architectuur". Afgebeeld is het gerenoveerde Hagenhaus in Nendeln. Het werd in 1837 gebouwd door bouwmeester Joseph Anton Seger uit Vaduz als dubbelwoonhuis en boerenbedrijf. Gelegen aan de aloude handelsroute door Liechtenstein, was er tussen 1864 en 1912 een postkantoor gevestigd, het eerste k.u.k. Postamt in het Liechtensteinse Unterland. Sinds het einde van de jaren '80 was het pand onbewoond en raakte in verval. In 1988 werd het onder Monumentenzorg geplaatst. In 2020 werd het plan opgevat om het complex geheel te renoveren en daartoe werd een vereniging opgericht, de Verein Pro 'S Hagen Huus z'Nendla en de Stiftung Pro Hagen Haus, die de renovatie en restauratie vrijwel geheel uit particuliere middelen wisten te financieren. Het woongedeelte is weer als zodanig in gebruik, maar in de voormalige stallen is nu een concertzaal gevestigd, genoemd naar de beroemde Liechtensteiner stein. Sinds augustus 2024 is de Musikakademie Liechtenstein er gevestigd.

Dialecten in Liechtenstein

Datum van uitgifte	2 juni 2024
Frankeerwaarden	CHF 1.20 Oberland CHF 1.90 Triesenberg CHF 2.50 Unterland
Zegelformaat	39,15 x 27 mm
Tanding	13¼ x 13¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	16
Oplage	Nog niet bekend
Ontwerp	Ewald Frick, Vaduz
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK, door Kon. Joh. Enschedé, Haarlem
Papier	True White, 110 g/m ² , gegomd
Maximumkaart	572

"Liechtensteins" is een verzamelnaam voor de Alemannische dialecten die in het vorstendom worden gesproken en de moedertaal

is van het merendeel van de Liechtensteinse bevolking. Zelfs binnen het kleine Liechtenstein zijn er soms aanzienlijke regionale verschillen en varianten. De drie zegels brengen de drie hoofdstromingen in beeld. De plaatsen waar het dialect gesproken wordt, zijn op de historische kaart gemarkeerd met rode stippen.

Fürschtatum Liachtaschtoo
Förschtatum Liachtaschtaa
Fürschtatum Liachtaschtei

Panorama – Fürstensteig

Datum van uitgifte	2 juni 2025
Frankeerwaarden	CHF 1.90 Zonsondergang (links) CHF 1.90 Nevel over het Rijndal (rechts) CHF 1.90 Fakkeloptocht (links) CHF 1.90 Verlicht Rijndal (rechts)
Zegelformaat	60 x 30 mm
Tanding	13¼ x 13¼
Velformaat	208 x 146 mm
Aantal zegels per vel	8 (2 x samenhangende paren van elk)
Oplage	Nog niet bekend
Ontwerp	Marco Büchel, Balzers Kevyn Wildhaber, Chur
Druk	Offset, in 5 kleuren CMYK en zilver, door Cartor Security Printing, Meaucé la Loupe
Papier	Speciaal postzegelpapier PVA Truwhite, 110 g/m ² , gegomd
Maximumkaarten	573

De beroemdste wandelroute van Liechtenstein (moeilijkheidsgraad T3) langs de noordwestelijke kant van de Alpspitz (1942 meter), de Dreischwesternweg, werd geopend in 1898 en heeft een lengte van 6,4 km. Het pad, dat het Alpgasthof Gaflei met het Dreischwesterngebied verbindt en deels in de rotsen is uitgehouwen, vereist vaste tred, maar dat wordt beloond met adembenemende uitzichten. Het werd aangelegd onder toezicht van 's landsingenieur Karl Schädler ter gelegenheid van het 40-jarig regeringsjubileum van vorst Johannes II van Liechtenstein. Alhoewel het pad als "Fürstensteig" bekend staat, is het deel dat die naam draagt slechts 2,2 km lang en werd gefinancierd door genoemde vorst zelf. Elk jaar vindt er op de nationale feestdag van Liechtenstein een fakkeloptocht plaats langs de Fürstensteig.

Emissie 1 september 2025

Vorstelijke schatten IV - Aquarellen

Datum van uitgifte	1 september 2025
Frankeerwaarden	CHF 1.00 Ruine Liechtenstein bij Mödling CHF 1.20 Ruine Johannstein CHF 1.90 Ruine Rabenstein
Zegelformaat	41.667 x 40 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	9
Ontwerp	Silvia Ruppen, Mauren
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK en goud, door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier PVA 110 g/m ² , gegomd
Maximumkaarten	MK 574

Drie aquarellen van de schilder Thomas Ender (1793- 1875) : landschappen met ruïnes van kastelen, die verband houden met het Huis Liechtenstein.

► **Ruine Liechtenstein** - Aquarel, formaat 159 x 233 mm. In 1983 geschonken aan vorst Franz-Josef II van Liechtenstein.

De ruine Liechtenstein bij de Oostenrijkse plaats Maria Enzersdorf is na de complete renovatie door het vorstenhuis Liechtenstein tegenwoordig beter bekend als Burcht Liechtenstein.

► **Ruine Johannstein bij Sparbach** - Aquarel, formaat 150 x 216 mm. In 1984 aangekocht door vorst Franz-Josef II van Liechtenstein.

De ruine Johannstein ligt in de buurt van het nog altijd door de familie Liechtenstein bewoonde slot Sparbach in het Oostenrijkse bondsland Nederooostenrijk, zo'n 8 kilometer ten westen van Mödling, op een hoogte van 450 meter. De burcht Johannstein werd rond 1200 gebouwd en heette aanvankelijk Sparbach, naar de nabijgelegen beek. Al eerder hadden er in de omgeving burchten gestaan die de tand des tijds niet hebben overleefd. Rond 1450 werd de burcht door de toenmalige bezitter Johann Jöchlinger vergroot en versterkt en kreeg de bouw zijn huidige naam. In de loop van de eeuwen verwisselde het gebouw verschillende malen van eigenaar tot vorst Johann I van Liechtenstein de bouwval in 1809 aankocht. Hij liet enkele vertrekken restaureren (vermoedelijk had hij aanvankelijk grootsere plannen gehad) en de landschapstuin aanleggen. Tussen 1995 en 2000 werd de ruine grondig gerestaureerd en aan-

gepast aan de moderne veiligheidseisen. Rondom ligt een dierenpark, dat toegang geeft tot de ruïne.

► **Ruïne Rabenstein bij Virgen, Windisch-Matrei in Oost-Tirol.** - Aquarel, formaat 268 x 377 mm. Ca. 1840 vervaardigd. In 1982 aangekocht door vorst Franz-Josef II van Liechtenstein.

De oorspronkelijke burcht is vermoedelijke in de 12e eeuw zijn gebouwd. Tot in de 15e eeuw stond hij bekend als burcht Virgen, maar daarna kwam de naam Rabensburg in zwang. Tot begin 18e eeuw was de burcht zetel van de bestuurders van Virgen, maar verviel daarna snel en in 1703 zetelden de bestuurders in het dorp zelf. In 1963 stortte grote delen van de ruïne verder in en er moesten uitvoerige conserveringsmaatregelen worden genomen om het gevaar voor bezoekers weg te nemen. Er bestaat geen directe relatie met Liechtenstein anders dan dat Thomas Ender de ruïne in een aquarel heeft vereeuwigd die zich thans in de Vorstelijke Kunstverzamelingen bevindt. Virgen is in de zomer een geliefde toeristische trekpleister, uitgangspunt voor bergwandelingen, o.a. naar de ruïne.

Dorpsgezichten - Vaduz

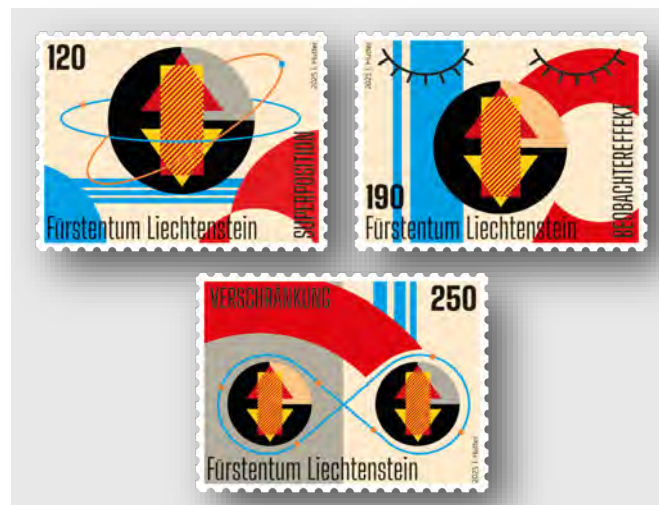
Datum van uitgifte	1 september 2025
Frankeerwaarde	CHF 1.00 Oud-Vaduz (Hintergass, Mitteldorf) CHF 1.20 Vaduz - Schädlerhaus
Zegelformaat	48 x 34,5 mm
Tanding	13¼ x 13¼
Velformaat	208 x 146 mm
Aantal zegels per vel	12
Ontwerp	Karin Beck-Söllner, Planken
Druk	Offset in 4 kleuren CMYK en reliëfdruk, door Cartor Security Printing, Meaucé la Loupe
Papier	PVA Truwhite FSC Mix Credit, 110 g/m ² , gegomd
Maximumkaarten	MK 575

► **Oud-Vaduz (Mitteldorf).** Het Mitteldorf (in het Liechtensteine dialect "Metteldorf") van Vaduz ligt aan de noordkant van het centrum en behoort tot de oudste bewoonde delen van de hoofdstad. De nog bestaande huizen behoren tot de oudste van het land en zijn na 1400 gebouwd volgens de strenge regels van de bouwkunst van die tijd. De beroemde wijngaarden van Vaduz zijn onderdeel van het Mitteldorf. Links op de postzegel is een huis afgebeeld dat in 1705 werd gebouwd (Hintergass 13) en rechts (Hintergass 14) is een oud boerenhuis te zien, dat vermoedelijk eind 18e eeuw is neergezet en daarna talloze malen verbouwd. De bovenste verdieping is later toegevoegd. Beide huizen staan op de Monumentenlijst (huis 13 sinds 1976, huis 14 sinds 1984).

► **Vaduz - Schädlerhaus.** Aan de St. Florinsgasse staat het "Schädlerhaus", een beschermd cultureel erfgoed. Het neoclassicistische gebouw werd gebouwd in 1872/73 en bestaat uit twee haaks op elkaar staande gebouwen van drie verdiepingen met zadeldaken. In de 19e eeuw voerde Rudolf Schädler (1845-1930) er zijn praktijk. Schädler was als arts werkzaam voor de inwoners van Vaduz en het Liechtensteine Oberland. Sinds 1974 is in het Schädlerhaus

het Bureau van de Burgerlijke Stand van Liechtenstein gevestigd, waar elk in het vorstendom voltrokken huwelijk plaatsvindt.

Internationaal Jaar van de Kwantumwetenschap en -technologie

Datum van uitgifte	1 september 2025
Frankeerwaarde	CHF 1.20 Superpositie CHF 1.90 Waarnemerseffect CHF 2.50 Verstrengeling
Zegelformaat	40 x 30 mm
Tanding	13 x 13¼
Velformaat	208 x 146 mm
Aantal zegels per vel	12
Ontwerp	Isabella Hütter, Diepoldsau
Druk	Offset 4 kleuren CMYK door Cartor Security Printing, Meaucé la Loupe
Papier	Postzegelpapier FSC 110 g/m ² , gegomd
Maximumkaarten	MK 576

De Verenigde Naties hebben 2025 uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Kwantumwetenschap en -technologie. Sinds de eerste vermelding ervan 100 jaar geleden vormt de kwantummechanica een fundamentele pijler van ons natuurkundig begrip van de natuur. Dit initiatief beoogt de baanbrekende bijdragen van de kwantumwetenschap aan de technologische ontwikkeling sinds 1925 te eren en wereldwijd het belang ervan voor een duurzame toekomst te vergroten.

► **"Superpositie".** Superpositie beschrijft het principe dat een kwantumsysteem meerdere toestanden tegelijk kan innemen – alleen een meting bepaalt welke toestand wordt gerealiseerd.

► **"Waarnemerseffect".** Een waarnemerseffect beschrijft het fenomeen dat de meting van een kwantumsysteem zijn toestand verandert. Alleen door observatie "beslist" het systeem over een specifieke toestand.

► **"Verstrengeling".** Verstrengeling is een van de meest fascinerende concepten in de kwantumfysica: twee of meer kwantumdeeltjes blijven met elkaar verbonden, zodat een verandering in het ene deeltje direct de toestand van het andere deeltje beïnvloedt – ongeacht de afstand.

Emissie 19 september 2025

Vredesduif "Gezamenlijke vrede scheppen"

Gemeenschappelijke uitgifte met Åland, Armenië, Barbados, Cyprus, Färöer, Groenland, Lëtzebuerg (Luxemburg), Liechtenstein, Oostenrijk, Verenigde Naties (New York, Genève, Wenen) en Zwitserland.

Datum van uitgifte	19 september 2025
Frankeerwaarde	CHF 5.20 Vredesduif
Zegelformaat	55 x 42 mm
Ontwerp	Iris Hämmerle, Lustenau
Druk	Borduurwerk in wit en blauw door Hämmerle & Vogel, Lustenau, zelfklevend
Maximumkaart	MK 577

Voor het overgrote deel van de mensheid geldt dat we in vrede willen leven. We verlangen naar vrede in onszelf, in onze buurt, in het land waar we wonen en daarbuiten. Te midden van deze uitdagende vragen vragen we ons af: wat kunnen we doen om het bewustzijn van de waarde van vrede en saamhorigheid te vergroten? De nieuwe postzegel met het motief van de vredesduif wil deze basisbehoefte van elk mens tot uitdrukking brengen. De postzegel is niet alleen een verzamelobject, maar vooral ook een symbool van hoop en wereldwijde solidariteit. Dit bijzondere project, *The Dove of Peace Project*, is het resultaat van internationale samenwerking tussen verschillende postorganisaties en de gerenommeerde Oostenrijkse borduurspecialist Hämmerle & Vogel.

Emissie 10 november 2025

Heilige Jaar - Twee pausen

Datum van uitgifte	10 november 2025
Frankeerwaarde	CHF 1.00 Paus Franciscus CHF 1.90 Paus Leo XIV

Zegelformaat	35 x 38,334 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	122 x 74 mm
Aantal zegels per vel	2 (1 van elk)
Ontwerp	Armin Hoop, Ruggell
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier FSC 110 g/m², gegomd
Maximumkaarten	578

Paus Franciscus riep in 2024 het jaar 2025 uit tot Heilig Jaar. De uitgifte verenigt drie gebeurtenissen: het Heilig Jaar, het overlijden van paus Franciscus (1936-2025) en het aantreden van paus Leo XIV (geb. 1955). Op de achtergrond van het blokje is het hoofdaltaar in de St. Pietersbasiliek afgebeeld en de persoonlijke wapens van de twee pausen.

50 jaar OVSE

Datum van uitgifte	10 november 2025
Frankeerwaarde	CHF 1.20 Finlandiahal [1] CHF 1.90 Dr. Walter Kieber [2] CHF 2.50 Slotacte van Helsinki [1]
Zegelformaat	[1] 31,667 x 28,337 mm [2] 28,337 x 31,667 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	120 x 75 mm
Aantal zegels per vel	3 (1 van elk)
Ontwerp	Fabienne Dosch, Chur
Druk	Offset in 4 kleuren CMYK door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier FSC, 110 g/m2, gegomd
Maximumkaarten	579

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) werd opgericht in 1975 met plechtige ondertekening van een slotacte in de Finse hoofdstad Helsinki. Daar besloten 35 Europese landen, waar onder Liechtenstein tot oprichting van een organisatie die de dialoog voor een vreedzame co-existentie van landen binnen Europa moesten waarborgen. Inmiddels is de OSCE uitgegroeid tot 57 lidstaten (46 Europese landen en 11 niet-Europese landen). De zetel is in de Hofburg in Wenen, met bijkantoren in andere landen, waar onder Den Haag.

De oorsprong van de OVSE ligt in de periode van ontspanning in de Koude Oorlog aan het begin van de jaren '70. De OVSE is iets anders dan de NAVO, de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. Weliswaar staan bij beide veiligheid, conflictbeheersing en aandacht voor het militaire apparaat centraal, maar de OVSE is in tegenstelling tot de NAVO geen politiek en militair bondgenootschap

en heeft uitgebreidere taken. Van tijd tot tijd organiseert de OVSE een top, afwisselend in een ander land. De laatste top dateert van 2010. Voor het bestuur kent de OVSE de ministerraad (veelal bestaande uit de Minister van Buitenlandse Zaken van de lidstaten), die jaarlijks in een van de lidstaten bijeenkomt en de Permanente Raad, die in Wenen vergadert. Liechtenstein neemt actief deel aan de activiteiten van de OVSE, onder meer op het gebied van conflictpreventie, de bevordering van de rechtsstaat, de democratie en mensenrechten.

De toenmalige Liechtensteinse minister-president dr. Walter Kieber (1931-2014) tekende als vertegenwoordiger van Liechtenstein. Zijn handtekening staat symbolisch voor alle kleine staten in Europa die als volwaardig lid van de nieuwe organisatie werden toegelaten.

Cultuur: molensteen van Eschen

Datum van uitgifte	10 november 2025
Frankerwaarde	CHF 1.90 Molensteen
Zegelformaat	40 x 40,5 mm
Tanding	14 x 13¼
Velformaat	208 x 146 mm
Aantal zegels per vel	8
Ontwerp	Isabella Hütter, Diepoldsau
Druk	Offset 2 kleuren en staaldruk door Koninklijke Johan Enschedé, Haarlem
Papier	Truwhite PVA 110 g/m², gegomd
Maximumkaarten	580
Zwartdruk	ja

In 1778 bouwde de Fürstlich Liechtensteinische Domänenverwaltung een wijnpers in Eschen, in het Duits *Torkel* genaamd. In de herfst konden druiventelers in en rond Eschen hun druiven ter verwerking inleveren en betaalden zij een bepaald tarief voor het persen en de opslag van hun kostbare drank. In de loop van de 19^e eeuw raakte het gebruik van de wijnpers op de achtergrond en de Vorstelijke Domeinen verkochten het niet meer gebruikte gebouw in de jaren '70 van de 19^e eeuw aan een inwoner uit Eschen, Andreas Allgäuer. Door ziekten onder de druiven en de invoer van goedkopere buitenlandse wijnen raakte de molen buiten gebruik. Allgäuer verkocht het gebouw in 1911 aan de Eschner Mühlengenosenschaft, die er een jaar later een elektrisch aangedreven graanmolen liet inbouwen, waarmee granen en vooral maïs konden worden gemalen. Het grootste deel van de inventaris was afkomstig van de in 1909 stilgelegde, door waterkracht aangedreven, oliepersmolen in Nendeln. De daar gebruikte molenstenen die tegenwoordig aan de buitenzijde van de molen in Eschen zijn te zien, komen dus oorspronkelijk uit Nendeln. Door de overstap naar een elektrisch aangedreven molen werden de molenstenen overbodig. Vooral tijdens de Tweede Wereldoorlog was de molen zeer belangrijk bij de voedselverzorging van de bevolking en er werd er jaarlijks meer dan 400.000 kilo graan verwerkt. In de jaren '70 werd er nog weinig graan verwerkt en raakte de molen in verval. In 1981 kocht de ge-

meente Eschen het gebouw en werd het pand op de Liechtensteinse Monumentenlijst geplaatst. De gemeente liet het interieur en het exterieur volledig restaureren, waarna het malen van maïs opnieuw werd gestart, verzorgd door de Liechtensteinse Bauerverband. Na het overlijden van molenaar in 2003, is de molen alleen nog op bepaalde tijden in gebruik, maar kan het gebouw, nu een museum, in de zomermaanden op gezette tijden door het publiek worden bezocht en worden er rondleidingen georganiseerd. De molen staat aan de St. Martins-Ring 39 in Eschen.

Kerstmis 2025

Datum van uitgifte	10 november 2025
Frankerwaarde	CHF 1.00 Kerstboom vervoeren CHF 1.20 Presentje geven CHF 1.90 Vriendschap CHF 2.50 Lekkernijen rond de kerstboom
Zegelformaat	32 x 38 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	20
Ontwerp	Armin Hoop, Schaan
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Primus Securapost FSC 180 110 g/m², zelfklevend
Maximumkaarten	581

Afgebeeld zijn nostalgische kerstkaarten in het bezit van het Liechtensteinische Landesarchiv, die geen typisch Liechtensteinse motieven bevatten. Ze tonen kinderen in de kersttijd. De geschiedenis van het gebruik van kerstkaarten in Liechtenstein is nauw verwant aan de geschiedenis in Oostenrijk, die op zijn beurt weer samenhangt met de komst van de briefkaart in 1869, waardoor een speciaal (goedkoper) posttarief voor het verzenden van kaarten ontstond. Pas vanaf ca. 1890 begon het verzenden van kerstwensen in Liechtenstein langzaam populair geworden. Van een eigen kerstkaartenproductie was geen sprake; men gebruikte veelal het aanbod van in Duitstalige landen begonnen massaproductie. De getoond afbeeldingen zijn van kaarten die op zich niet zeldzaam waren, maar doordat de meeste exemplaren de tijd niet hebben overleefd, zijn de kaarten in handen van verzamelaars vaak weer wel zeldzaam geworden.

Chinees Nieuwjaar - Jaar van het Paard

Datum van uitgifte	10 november 2025
Frankeerwaarde	CHF 2.50 Jaar van het Paard
Zegelformaat	38,334 x 50 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	4
Ontwerp	Dr. Kan Tai-keung, Hong Kong
Druk	Offset, in 5 kleuren CMYK en goud, door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier FSC 110 g/m², gegomd
Maximumkaarten	MK 582

Het Chinese Jaar van het Paard duurt van 17 februari 2026 tot en met 5 februari 2027. In de Chinese cultuur staat het paard voor moed en onafhankelijkheid. De postzegel is ontworpen door de Chinese kunstenaar Dr. Kan Tai-keung (geb. 1942) uit Hong Kong. Hij heeft getracht door een combinatie van kaligrafie, schilderkunst en houtsnijkunst een hoogwaardige afbeelding te maken waarin het Chinese teken voor paard" (in cursief) is verwerkt.

Slechtvalken - Migratie vroeger en nu

Datum van uitgifte	10 november 2025
Frankeerwaarde	CHF 1.90 Volwassen slechtvalk CHF 1.90 Jonge slechtvalk
Zegelformaat	25 x 36,667 mm
Tanding	12¼ x 12¼
Velformaat	146 x 208 mm
Aantal zegels per vel	2 (2 verschillende: 1 postzegel van Liechtenstein, 1 postzegel van Gibraltar)
Ontwerp	Jonathan Pointer, Ceredigion (Groot-Brittannië)
Druk	Offset, in 4 kleuren CMYK door Gutenberg AG, Schaan
Papier	Postzegelpapier FSC 110 g/m², gegomd
Maximumkaarten	MK 583

Gemeenschappelijke uitgifte van de postdiensten van Liechtenstein en Gibraltar: vier zegels (twee per land) die zijn opgenomen in twee velletjes, die elk een zegel uit beide landen bevatten. Daarnaast

verscheen de Liechtensteinse uitgifte ook in een velletje van zes (twee motieven) postzegels van CHF 1.90 elk. Het motief van alle zegels is de jonge slechtvalk (*Falco peregrinus*), een van de grootste valksoorten, waarvan er diverse ondersoorten bestaan. Op vel 1 is de jonge vogel afgebeeld vlak voor zijn vertrek naar het zuiden (herkenbaar aan de achtergrond, de Liechtensteinse Alpen) en zijn aankomst in Gibraltar (herkenbaar aan de Rots van Gibraltar), een belangrijk tussenstation voor de vlucht verder naar het zuiden (Afrika). Op vel 2 zien we de naar Liechtenstein terugkerende vogel, nu volwassen en zijn vertrek uit Gibraltar. Door de klimaatveranderingen blijven de jonge vogels steeds vaker stationair en door de warmer wordende winters vinden ze genoeg voedsel om te overleven. Zo blijven slechtvalken steeds vaker het hele jaar in Liechtenstein.

Het woorddeel "slecht" in de Nederlandse naam slechtvalk betekent vermoedelijk "gewoon", met andere woorden, een veel voorkomende vogelsoort. Een andere uitleg is dat "slecht" verwijst naar het werkwoord "slechten", Oud-Nederlands voor "neerhalen" of "slaan", vermoedelijk verwijzend naar de snelle duikvlucht die de soort kan maken bij de jacht. De slechtvalk is de snelst vliegende vogel die er bestaat en kan wel 350 km per uur halen; in gevangenschap nog wel meer. De slechtvalk is een grote vogel, tot 45-50 cm groot. Hij heeft een lichte onderkant met dwarsbanden, een donkergrijze rug en een brede zwarte baardstreep. De snavel is blauw-zwart. De jonkies hebben lichtbruine veren, die later verkleuren bij het volwassen worden. Het vrouwtje is aanmerkelijk groter en zwaarder dan het mannetje. Eind maart legt de slechtvalk eieren, 3 tot 5 in getal, meestal in bossen met naaldbomen of op rotsen, maar in de moderne wereld ook op hoge gebouwen. Het uitbroeden duurt een dag of 32. De slechtvalk komt over de hele wereld voor. Na een geleidelijke neergang in Europa, voornamelijk door gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de landbouw, is het dier weer aan een opkomst bezig. De vogel leeft van levende dieren, vooral die op de grond leven zoals konijnen en andere vogels. Bij de jacht werken ze vaak paarsgewijs.

Checklist uitgiften Liechtenstein 2025

14 februari 2025 80^e verjaardag van Vorst Hans-Adam II

- ** ○
  CHF 3.10 Tekst
  CHF 4.30 Portret vorst Hans-Adam II
  Blokje
  FDC
 MK 565
 Ongetand blokje op zijde
(Michel 2154-2155/Blok 56)

3 maart 2025 Frankeerzegels: blaasinstrumenten

- ** ○
  CHF 1.00 Andante
  CHF 1.20 Moderato
  CHF 1.90 Allegro
  CHF 2.50 Presto
  FDC
 MK 566
(Michel 2156-2159)

3 maart 2025 80 jaar Liechtensteins Rode Kruis

- ** ○
  CHF 1.20 Opvangen
  CHF 1.90 Beschermen
  FDC
 MK 567
(Michel 2160-2161)

1 april 2025 Europa: archeologische vondsten

- ** ○ Samenhangend
  CHF 1.90 Krijgers
  CHF 1.90 Hert
  FDC
 MK 568
(Michel 2162-2163)

2 juni 2025 Kunst uit Liechtenstein

- ** ○
  CHF 1.00 Bruno Kaufmann
  CHF 1.20 Gertrud Kohli
  FDC
 MK 569
(Michel 2164-2165)

2 juni 2025 200 jaar Stockton-Darlington

- ** ○ Samenhangend
  CHF 1.90 Heenreis bij zonsopgang
  CHF 2.50 Terugreis bij zonsopgang
  FDC
 MK 570
(Michel 2166-2167)

2 juni 2025 SEPAC - Architectuur

- ** ○
  CHF 1.90 Hagenhaus, Nendeln
  FDC
 MK 571
(Michel 2168)

2 juni 2024 Dialecten in Liechtenstein

- ** ○
  CHF 1.20 Oberland
  CHF 1.90 Triesenberg
  CHF 2.50 Unterland
  FDC
 MK 572
(Michel 2169-2171)

2 juni 2025 Panorama – Fürstensteig

- ** ○
  CHF 1.90 Zonsondergang (links)
  CHF 1.90 Nevel (rechts)
  CHF 1.90 Fakkeloptocht (links)
  CHF 1.90 Verlicht Rijndal (rechts)
  FDC
 MK 573
(Michel 2172-2175)

1 september 2025 Vorstelijke schatten IV

- ** ○
  CHF 1.00 Ruïne Liechtenstein bij Mödling
  CHF 1.20 Ruïne Johannstein
  CHF 1.90 Ruïne Rabenstein
  FDC
 MK 574
(Michel 2176-2178)

1 september 2025 Dorpsgezichten - Vaduz

- ** ○
  CHF 1.00 Oud-Vaduz (Hintergass, Mitteldorf)
  CHF 1.20 Vaduz – Schädlerhaus
  FDC
 MK 575
(Michel 2179-2180)

1 september 2025 Int. Jaar Kwantumwetenschap

- ** ○
  CHF 1.20 Superpositie
  CHF 1.90 Waarnemerseffect
  CHF 2.50 Verstregeling
  FDC
 MK 576
(Michel 2181-2183)

19 september 2025 Vrede

- ** ○
  CHF 5.20 Vredesduif
  FDC
 MK 577
(Michel 2184)

10 november 2025 Heilige Jaar - Twee pausen

- ** ○
  CHF 1.00 Paus Franciscus
  CHF 1.90 Paus Leo XIV
  Blokje
  FDC
 MK 578
(Michel 2185-2186/Blok 57)

10 november 2025 50 jaar OVSE

- ** ○
  CHF 1.20 Finlandiahal
  CHF 1.90 Dr. Walter Kieber
  CHF 2.50 Slotacte van Helsinki
  Blokje
  FDC
 MK 579
(Michel 2187-2189/Blok 58)

10 november 2025 Cultureel erfgoed III

- ** ○
  CHF 1.90 Molensteen
  FDC
 MK 580
 Zwartdruk
(Michel 2190)

10 november 2025 Kerstmis

- ** ○
  CHF 1.00 Kerstboom vervoeren
  CHF 1.20 Presentje geven
  CHF 1.90 Vriendschap
  CHF 2.50 Lekkernijen
  FDC
 MK 581
(Michel 2191-2194)

10 november 2025 Chinees Nieuwjaar

- ** ○
  CHF 2.50 Jaar van het Paard
  FDC
 MK 582
(Michel 2195)

10 november 2025 Slechtvalken

- ** ○
  CHF 1.90 Volwassen slechtvalk
  CHF 1.90 Jonge slechtvalk
  Blokjes
  FDC
 MK 583
(Michel 2196-2197)

Eerste dagstempels 2025

